

DET KONGELIGE
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT

Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet
Postboks 8004 Dep
0030 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

13/1182-

10.12.2013

Høringsvar - forslag om samordning av statlige innkjøp

Vi viser til høringsbrev.

Det fremstår som uklart hvordan denne nye samordningsenheten eventuelt skal plasseres i forhold til DepKjøp som departementene bruker idag. LMD mener videre at foreslått endring kan påvirke leverandørene, og at det kan medføre en risiko for fallende innovasjon om det blir en for stor markedskonsentrasjon på leverandørsiden.

Forslaget er ellers forelagt LMDs underliggende virksomheter, og vi gjengir her innspillene fra Bioforsk og Mattilsynet.

Innspill fra Bioforsk:

Kapittel 4 og punkt 4.4 Høring vedrørende potensielle gevinster ved samordning av statlige innkjøp

Bioforsk stiller seg i utgangspunktet positive til en samordning i staten av statlige innkjøp knyttet til ikke-strategiske varer under forutsetning av at dette medfører samfunnsøkonomisk lønnsomhet. Det er helt avgjørende at en samordningsløsning avdekker reelle behov og gir besparelser for de tilsluttede enhetene gjennom bedre betingelser, lavere priser og mer effektive anskaffelsesprosesser.

En samordningsløsning vil gi et stort profesjonelt innkjøpsmiljø med spisskompetanse på regelverk og gjennomføring av anskaffelser i staten. I høringsnotatet er det lagt til grunn at den statlige samordningsenhetens hovedoppgaver er avgrenset til inngåelse og forvaltning av rammeavtaler. For å ta ut et større potensiale for besparelser og økt effektivitet bør en statlig

samordningsenhet også tilby sin samlede kompetanse i en rådgivningsfunksjon. Spesielt for mindre statlige virksomheter som har begrenset med innkjøpskompetanse vil dette være en stor styrke og bidra til økt effektivitet. I dag eksisterer det ingen slike rådgivningsorgan utover DIFI som i all hovedsak bistår med å utarbeidede maler og veiledninger for anskaffelsesområdet.

Det bør skisseres klare føringer og retningslinjer for hvordan en enkelt virksomhet skal ha mulighet til å påvirke anskaffelsesprosessene både før, under og etter (oppfølgingen), og hvordan effektiv erfaringsutveksling skal skje. Det er lett å se utfordringer i hvordan behov og synspunkter fra de minste statlige virksomhetene skal ivaretas på lik linje med de største statlige virksomhetene.

Det synes fornuftig at samordning av innkjøp baseres på oppstart av noen utvalgte innkjøpskategorier men det må være en forutsetning at det er gjennomført en analyse av effekter og konsekvenser ved samkjøp i disse kategoriene.

Høringsnotatet legger opp til at IKT er et prioritert område for oppstart. Bioforsk er i dag tilsluttet Uninett og de rammeavtalene som Uninett inngår på IKT området. Med utgangspunkt i inngåtte rammeavtaler kjøres det minikonkurranser. Det er uklart om en ny samordningsenhet for ikke-strategiske varer når det gjelder IKT i staten vil føre til ytterligere besparelser for Bioforsk. Slik høringsnotatet er utformet kan det se ut som om det administrative arbeidet for Bioforsk sin del knyttet til IKT vil være på samme nivå som i dag. Det bør skisseres klarere planer for hvordan deler av etablerte samordningsenheter som Uninett eventuelt vil inngå som en del av en ny samordningsenhet.

Med så stor andel som Norge har av SMB på leverandørsiden i ulike markeder, bør det legges til rette for at SMB kan delta. Det vil være risiko for at SMB faller utenfor og at man får markeder som er styrt av få store leverandører dersom måten man tilrettelegger og gjennomfører konkurranser på ikke hensyntar denne leverandørgruppen.

Til kapittel 5 og punkt 5.9. Høring vedrørende omfang av statlig innkjøpsordning

En obligatorisk ordning med aktivt fravalg vil antagelig være effektivitet i forhold til å sikre volum og slagkraft. Det er likevel utfordrende å se hvordan en slik ordning skal gjennomføres i praksis rent administrativt. Dersom løsningen skal være obligatorisk og finansiert av brukerne på sikt kreves det en betydelig innflytelse over hvordan samordningsenheten utøver sin funksjon og ikke minst hvordan avtalene utformes/omfanget på de ulike konkurransene slik at reelle behov i den enkelte virksomhet dekkes. En obligatorisk tilslutning vil utfordre lojaliteten til enhetene dersom avtalen ikke avdekker reelle behov for den enkelte virksomhet.

Avtaleporteføljene må etableres i tett dialog mellom kjøpere og leverandører men vil være et krevende punkt å gjennomføre i praksis. Det å få alle med, og sikre grunnlag for god lojalitet til avtalene er avgjørende. Med en stor spredning i tilslutning og variasjonen av virksomhetenes karakter er det en risiko for at avtalene ikke er godt tilpasset alle. Fleksible valgmuligheter gjennom flere parallelle rammeavtaler og mulighet for et system med effektive minikonkurranser og avrop er derfor nødvendig.

Til kapittel 6 og punkt 6.8. Høring vedrørende organisering, styring og finansiering

For å ivareta hensynet til effektivisering i staten og benytte kompetanse som allerede finnes fremstår alternativet om å legge samordningsenheten til et eksisterende innkjøpsmiljø som mest rasjonelt. For enheter som eksempelvis Difi, Uninett og DepKjøp bør en se hvilke synergier man kan ta ut når man nå vurderer etableringen av en ny samordningsenhet.

En ny samordningsenhet bør som tidligere nevnt benytte sin samlede spesialkompetanse gjennom en operativ rådgivningsfunksjon for innen anskaffelsesområdet til øvrige statlige virksomheter.

I en oppstartløsning virker det fornuftig å finansiere samordningsenheten gjennom rammebevilgning.

Innføring av en omsetningsavgift på sikt som er basert på reelt forbruk/uttak av avtalen synes fornuftig og må ligge på et nivå som gir reelle besparelser for de enhetene som er tilsluttet den enkelte avtale.

Det er fornuftig at samordningsenhetene ikke skal ha overskudd som formål men det må legges opp til effektivitetsmål og resultatkrav som sikrer god ressursutnyttelse, stor grad av effektivitet og avtaler som gir besparelser for de tilsluttede enhetene.

Prinsippet om etablering av et brukerråd er bra. Spørsmålet er imidlertid hvordan representasjonen skal ivaretas med tanke på å sikre effektiv dialog om reelle behov. Bioforsk er av den oppfatning at den enkelte virksomhetene bør ha mest mulig direkte innflytelse på ordningene som inngås gjennom å selv få mulighet til aktiv deltagelse i brukerrådet.

Til kapittel 7 og punkt 7.5. Høring vedrørende samordning og potensialet for elektronisk handel

Det bør være en forutsetning at en statlig samordningsenhet benytter elektroniske støtteverktøy i sine anskaffelsesprosesser for å sikre effektivitet og profesjonalitet i alle ledd. Som en del av en elektronisk prosess fra konkurranseutsetting til avtaleinngåelse og avtaleforvaltning bør det tilbys elektroniske avtalearkiv/avtaleportal for de inngåtte avtalene som de tilknyttede virksomhetene kan benytte.

Etablering av e-handel er et fornuftig prinsipp men det må finnes gunstige løsninger på hvordan dette skal tilrettelegges. Det må tas høyde for at statlige virksomheter i dag har svært ulike økonomisystem og det må tilrettelegges for integrasjonsløsninger mellom ulike plattformer på et fornuftig kostnadsnivå. Sistnevnte er særlig relevant for mindre statlige virksomheter der innkjøpsvolumet ofte er begrenset ifht å forsvare utviklingskostnader ved slike integrasjonsløsninger.

Innspill fra Mattilsynet

Mattilsynet er spesielt positive til at det legges til rette for at små og mellomstore bedrifter (SMB) kan delta i konkurranser. Virksomheten stiller seg positiv til samordning av en del offentlige anskaffelser og mener at de foreslåtte innkjøpskategoriene er godt egnet til felles avtaler. Gjennomføring av anskaffelser er tidkrevende, og ved at en samordningsenhet inngår felles avtaler på slike innkjøps kategorier, vil virksomhetene få frigjort mer tid til å jobbe mer med lokale virksomhetskritiske avtaler og strategiske utviklingsoppgaver på

anskaffelsesområdet. Dette kan bidra til positiv utvikling av innkjøpsenhetene i de statlige virksomhetene og gi mer kostnadseffektive innkjøp.

Etableringen av en samordningsenhet vil kunne utvikle staten til en mer profesjonell innkjøper, og at store åpne konkurranseprosesser også kan bidra til å redusere risikoen for korrupsjon innenfor offentlige anskaffelser.

Elektroniske støtteverktøy

Bruk av elektroniske støtteverktøy i innkjøpsprosessen kan bidra til å nå målet om enklere, bedre og mer kostnadseffektive anskaffelser gjennom økt bruk av e-handelsløsninger i statlige virksomheter. Det er da viktig at informasjonen fra systemene samordningsenheten vil benytte kan distribueres til virksomhetene på standardformater i markedet.

Organisering

I en oppstartsfase bør den legges inn under et eksisterende forvaltningsorgan.. Det vil være mer kostnadsbesparende og mindre risikofylt enn direkte å bygge opp en ny virksomhet. FAD, eller det departementet som vil få ansvaret for de fellesoppgaver som FAD har i dag, bør ha det overordnede ansvaret for en slik enhet. DIFI kan være aktuell, her utføres det i dag nyttig veiledningsarbeid og det vil være hensiktsmessig å ha alle oppgaver knyttet til offentlig anskaffelsesarbeid på ett sted. En organisering som denne vil også kunne bidra til økt fokus på innovasjon, miljø- og samfunnsansvar og andre krav til offentlige anskaffelser. Det ses også et behov for juridisk bistand i store, krevende anbudsprosesser som denne samordningsenheten kunne tenkes å ha.

Lokalisering

Det er ikke så viktig hvor i landet en slik enhet er lokalisert, men det bør være et knutepunkt som er lett tilgjengelig med offentlig transport.

Finansiering

I oppstartsfasen bør det gis en rammebevilgning for å bygge opp enheten, og at den etter en kvalifisert evaluering og aksept for videreføring må kunne fullfinansieres av en nærmere utredet omsetningsavgift på bruk av avtalene. En evaluering av ordningen bør også vurdere om organisasjonsform bør endres ved en eventuell videreføring.

Med hilsen

Per Eivind Jensen (e.f.)
avdelingsdirektør

Kristin Tjønn
rådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer